

REVISTA ORĂŞTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România şi străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăştie.

INSERTIUNILE:

Un şir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. şi timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât şi pentru inserţiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăştie (Szászváros).

Orbi, orbi, orbi!..

În numărul dela 11 Iunie a lui «Hunyad», foaia oficioasă a comitatului nostru la Deva, cetim următoarele:

Şcoli noue de stat. Inspectorul regesc a raportat în şedinţa de ieri (10 Iunie n.) a comisiei administrative (comitatense) că după ce va dobândi învoirea ministrului r. u. de culte şi instrucţie, va deschide **alte 6 şcoli de stat în comit. Hunedoarei:** în Certej, Bobalna, Chitid, Fărcădinu-de-sus, Boşorod şi Bretea-veche.

S'au început pertractări şi cu privire la aceea, ca pentru 25 de şcoli de stat de azi, să se edifice zidiri noue corăspunzătoare...

Care va să zică: înaintare cu paşi repezi spre maghiarisare!

Cine se mai îndoieste că ministrul îşi va da învoirea pentru înfiinţarea nouelor fabrici de maghiarisare? Fără doar şi poate! Şi nu numai acum, ci precum în trecut an de an, aşa şi acum şi în viitor an de an ministrul îşi va da «învoirea», mai drept spus porunca, pentru a înfiinţa câte 5—10 şcoli de stat noue într'un comitat, prin comunele româneşti, până unde numai va putea!

Dar' va să zică oare aceasta o lucrare în folosul patriei şi a popoarelor ce o locuiesc şi întru întărirea viitorului terii? Ungurii şi guvernele lor răspund de pe buze că *da*, deşi în fundul inimii lor, trebuie să simţască şi ei că *nu!*

Toate acestea nu sunt, decât pregătirea celor mai mari primejdii pentru ţară: umplerea inimilor poporului român asupra căruia guvernul îndreptează şi aci atentatul, cu amărăciune, o amărăciune din care singur D-zeu ştie ce va urma în zile, când ţara ar avea mai mult lipsă de spriginul şi de credinţa tuturor cetăţenilor sei!

Dar' pe cine D-zeu vrea să-l bată, îi ia întâi mintea.

Guvernele înțelepte folosesc timpul de pace pentru a întări cât mai mult alipirea cetăţenilor lor către patrie, ca apoi în zile de încercări să se razime pe toţi ca pe un singur om, ca pe un zid neclatinător, — pe când la noi timpul de pace e folosit pentru a năcăji, a chinui popoarele, a le despoia de tot ce le e mai folositor şi mai scump, pregătind par'că anume alte şi mai crunte — Világoş-uri...

Nu? Dar' ce altă ne arată de pildă numai manifestaţia cea mai nouă din patria noastră, din privilegiul sărbărilor slave dela Praga?

Slavii în chip firesc s'au alăturat sărbării şi s'au bucurat de ea, întărindu-li-se mult credinţa în viitorul lor.

Românii însă, ar fi trebuit, în chip tot firesc, să trăsără în faţa acelei puternice manifestări slave, şi ca şi Ungurii să capete oare-care răcori de ea. Ziare mari maghiare au şi scris, că ajungând la îndeplinire pornirile ginţii slave, Ungurii şi *Românii* să vor îneca în marea slavă ce-i va fi încungiuurat.

Şi să se poate să aibă dreptate.

Cu toate acestea, vèzutu-s'a macar o singură foaie românească, prin care o singură voce, o singură inimă româ-

nească să-şi arete spaima faţă de «popul» slav ce se apropie şi tot creşte în jur de noi? *Nu!* Din contră se poate zice că din felul cum ziarele române au descris şi comentat cele petrecute la Praga, a răsuflat mai curând un fel de *bucurie* pentru acea dezvoltare a lucrurilor, a licărit o *rază de speranţă* ce leagă de ele, că de acolo va veni şi îngenunchierea apăsătorilor nostri!..

Dar' oare nu va să zică asta să fii orb, de trei ori orb, să împingi prin o politică nesocotită pe oameni până la astfel de gânduri, până la astfel de hotărîri?

Şi noi fără îndoială spre atari gânduri suntem împinşi prin atâta siluire de maghiarisare!..

CONVOCARE

Despărţământul VII. Haţeg, al „Asociaţiunii pentru literatura şi cultura poporului român”, îşi va ţinea adunarea sa generală ordinară, Duminică la 10 Iulie st. n. a. c. în biserica antică din Denşuş, la orele 10 înainte de amiază, cu următorul

PROGRAM:

1. După finirea serviciului divin: deschide rea şedinţei prin preşedinte.
2. Constatarea membrilor prezenţi, înscrierea de membri noi şi încasarea taxelor.
3. Raportul secretarului.
4. Raportul casarului şi censurarea rapoartelor.
5. Staverirea budgetului.
6. Alegerea şi constituirea comitetului cercual pe un nou period de 3 ani.
7. Alegerea alor doi delegaţi pentru adunarea generală la Beiuş.
8. Disertaţiuni, ce sînt a să înainta directorului cu cel puţin 24 ore înainte de adunare.
9. Eventuale propuneri în cadrul statutelor noue.
10. Verificarea protocolului şi închiderea adunării.

La adunare sînt invitaţi cu stimă toţi membrii din despărţământ cum şi alţi binevoitori şi spriginitori ai culturii române.

Din şedinţa comitetului cercual al despărţământului VII. al „Asociaţiunii” ținută în Haţeg la 27 Iunie 1898.

Nicolau Nestor,
director desp.

Dr. Gavril Suciu,
secretar.

Slovacii prigoniţi.

Guvernul unguresc îi ia acum pe cetăţenii nostri Slovaci la ţintă.

Nu le pot ierta mai ales aceea, că prin fruntaşii lor au luat parte la înfrăţirea slavă din Praga. Foile ungureşti, în înţelegere, se vede, cu guvernul, strigă pe guvern să păşască cu toată asprimea contra Sêrbilor, Slovacilor şi Croaţilor, cari ca supuşii ai Coroanei ungare, au luat parte la o „conspiraţiune” contra „ideii de stat” de aici...

S'o facă de le dă mâna. Noi nu credem c'or avea curagiu să-i iee la prigoană pentru acest lucru.

Dar' inima faţă de ei şi-au arătat'o. Li-s'a dat privilegiu îndată.

În 18, 19 şi 20 Iunie a fost sărbarea slavă cu pricina, ear' în 23 Iunie a fost în Pesta pertractarea unui proces de presă la

foii slovaceşti naţionaliste „Narodni Noviny” pentru doi articli. Procurorul *Hammersberg* Jenő (ce mai „Ungur”!) a învăţat par'că de rost discursurile lui *Jeszenszky* dela Cluj, şi le-a declamat şi el, adăugând ca lucru nou şi potrivit a aţîta pe juraţi, imputarea că Slovacii au luat parte la adunarea din Praga chiar zilele astea, — deci cu atât mai virtos trebuie osândit redactorul foii acesteia!..

Şi apucătura a prins. Juraţii l'au declarat vinovat pe scriitorul articolului şi tribunalul i-a croit *8 luni temniţă de stat şi 600 fl. pedeapsă în bani* şi purtarea cheltuelilor de proces.

Înainte numai *Jeszenszky!* Bizăe-ţi procurorii să facă mereu „bravuri” de acestea!

Aliaţii nostri Slovaci sigur că nu vor regieta cele câteva sute de zloţi, căci serviciul netăgăduit ce li-s'e face avântării cauzei lor naţionale, prin aceste *ieszenszkiade* e mult mai preţios ca acele sume! Dorim să li-s'e răsplătească înmiit în *moneta morală a deşteptării poporului*, mai preţioasă ca orice moneta sunătoare vèrsată în vistieria statului prin acele osânde!

Examenele

la şcoala capitală gr-or. română din Orăştie.

După programul publicat în toaia noastră, Sâmbăta trecută în 25 Iunie n. s'au ținut examenele la şcoala noastră românească din Orăştie.

Fără să ne băgăm în amănunte, căci ar trebui prea mult vorbit, constatăm cu bucurie, că examenele peste tot luate au fost deplin mulţămitoare, în toate clasele şi din toate obiectele de învăţământ, ba în unele clase şi din anumite obiecte, şcolarii au dat răspunsuri strălucite, spre mângăerea tuturor: a publicului pentru-că la frumoase examene a ostentat să iee parte, a învăţătorilor pentru-că ieşia la iveală hârnicia lor, şi a şcolarilor înşişi, căci arătându-şi priceperea şi hârnicia, erau lăudaţi!

Duminică în 26 Iunie n. a fost examenul de gimnastică şi de cântări, în faţa unui public numeros rămas după biserică. Examenul de gimnastică a dlui inv. *Mosora* a mulţumit pe privitori prin militarismul cu care elevii făceau deprinderile, dar' li-a causat şi mult haz prin unele figuri comice, ca „lupta cocoşului” dată de copiii unii asupra altora.

Examenul de cântări ținut în biserică şi împreunat cu declamări, a fost mai mult decât poţi aştepta dela un cor de copii sub 12 ani. Cântau elevii în 2 şi 3 voci aşa de bine, că toţi au lădat succesul cel frumos atins de dl *Ioan Branga*, instructorul lor, şi i-au aplaudat. Cântări de cuprins moral şi desfătător ca „*Primăvara a sosit*”... e mai mare plăcere să le ascuţi din graiurile tinerimii, precum şi de cele naţionale, instructive şi bine alese. Domnul Branga poate fi mândru de corul d-sale de şcolari şi de prestaţiunile ce a ajuns să arate cu acest cor de mititei.

S'au împărţit apoi premiile.

Dl protopresbiter *V. Domşa*, care a condus şi examenele din studii şi acestea, cu interesare şi bunăvoinţă, a ținut la urmă o vorbire în care cu drept cuvânt a lădat zelul corpului învăţătoresc întru instruirea tinerimii şi i-a expirat recunoştinţa poporului, arătând apoi dorinţa ca poporul parochial să arate şi densusul mai mult interes examenelor acestora, căci cam puţini au luat parte la ele.

Dl inv. dir. *C. Baicu* mulţumind publicului pentru participare cu interes la examene, apoi colegilor învăţători pentru ostenelele date peste an, lăudând pe şcolarii buni pentru sirguintă şi purtare bună, şi punându-le tuturora la inimă alipirea la şcoală, anume la şcoala confesională, a declarat anul şcolar de încheiat.

Ca în alţi ani, aşa şi acum, în o sală a şcolaei, au fost puse spre vedere lucrurile de mână a copilelor, instruate de d-şoara învăţătoare *Maria Racolfa*. Un părete întreg era plin şi nişte mese: cămăşuţe, împletituri şi chindisituri de tot felul, ce-i mai de lipsă ca podoabă a casei şi îmbrăcămintei. Erau lucruri tare drăgălaşe, stând mărturie că harnice copile au mamele române ale poporului nostru din loc, copile cari frumos au ştiut prinde buna învăţătură în această direcţie, a d-şoarei învăţătoare.

Dacă prin satele noastre prin toate am putea arăta macar pe jumătate cât la şcoala din Orăştie, — am fi fericiţi!

Serbările în memoria

lui

Andrieu bar. de Şaguna.

— Raport special —

S'a împlinit un pătrar de veac, de când Marele Andrieu, pe patul de moarte a zis: «Când vă veţi întoarce dela groapa mea, veţi cunoaşte pe cine aţi pierdut». Şi poporul român, îndeosebi Români gr-or., o cunosc azi pe deplin, precum el li-a prevestit, pierderea lui!

Serbările ținute la *Sibiiu* şi *Rêşinari* în zilele de 14, 15 şi 16 Iunie v. nesunt mărturie, că nu numai că cunoaştem şi simţim pierderea Lui, dar' şi aceea, că suntem recunoscători bărbaţilor nostri însemnaţi.

Măreţe au fost aceste sărbări! Din toate părţile terii au alergat la ele fruntaşii Românilor ortodoksi.

Concert.

Prolog al sărbărilor a fost concertul „*Reununii rom. de musică din Sibiiu*” ținut Sâmbătă seara în 25 Iunie n. Bogatul program a fost executat admirabil sub conducerea artistului magistru al corului, G. Dima. Numerosul public din Sibiiu şi străinii veniţi din toate părţile au răsplătit cu aplauze însufleţite pe distinsul conducător.

Şedinţa festivă a Societăţii „Andrieu Şaguna”.

Tinerimea seminarului „*Andrieian*”, a pregătit şi ăea, o vrednică sărbare în memoria Marelui arhieru, arangind o şedinţă festivă pe Duminică seara.

Frumoasa în marea sală a noului edificiu seminarial, împodobită cu brad şi diferite tablouri în frunte cu al neuitatul arhieru, a fost îndesuită de public. Sa cântat „*Rugăciune*”, compoziţie de D. Cunţan şi „*Psalmul CXXXIII*” de *Mandyczewski* de cătră corul seminarial tot sub conducerea distinsului profesor de musică G. Dima, cu cunoscuta-i acurateţă.

Cel mai însemnat punct al acestei şedinţe a fost „*Discursul comemorativ*” asupra vieţii şi activităţii metropolitului Andrieu, rostit de clericul curs. III-lea dl *Lazar Tritean*.

„Actul festiv”.

Societatea română din Sibiiu a arangiat întru mărirea zilei, un aşa numit „act festiv”, Luni la 5 ore d. a.

Toate trenurile sosite aduceau mulțime de Români. Hotelurile erau deja de Dumineca seara toate cuprinse, atâta lume românească de mult nu s'a mai văzut prin Sibiu.

La 5 ore sala cea mare a „Casei de expoziții” (Gesellschaftshaus) era indusită de public.

În rândurile prime de-adreapta era Metropolitul Miron, Episcopul Popea și alți dignitari bisericești dela Caransebeș și Arad. Protopopi, preoți și învățători și alți veniți din depărtări mari, dovedea, că Românii ortodoksi sunt pătrunși de însemnătatea sărbării.

Învățătorii s'au prezentat într'un grup frumos și deosebit, sub conducerea referentului școlar dl Dr. Silviu de Leményi, ceea-ce a făcut o bună impresiune.

Dintre publicul din jurul Sibiului mai bine a fost reprezentată *Selištenii*, cari erau de față în un număr mare.

După-ce corul „Reuniunii de muzică” a cântat „Psalmul al XXVI.” frumos ca totdeauna, dl Dr. D. P. Barcian a rostit „Cuvântul festiv”.

Cu o voce blândă, dulce, o oră întreagă a vorbit, vărsând o lumină mare și o doioșie gingașe asupra clarelor tablouri din trecut și prezent, pe cari le zugrăvea ascultătorilor, și o oră întreagă a fost cu cea mai mare plăcere și atențiune ascultat de numărul public.

Întreg discursul a fost magistral și cred că nu mă înșel când spun, că doară nici când nu s'a mai rostit unul asemenea, pentru Șaguna!

Ar fi de dorit să se publice în o broșură separată, care apoi să nu lipsască din nici o biserică și școală, și din casa fiecărui Român gr.-or. La început se descrie cortegiul ce trecea acum 25 ani prin Dumbrava Sibiului către Rășinari. Trece apoi la descrierea cătorva icoane triste, din trecutul de 250 ani. Arată că poporul nostru totdeauna a ținut cu energie la legea sa.

Scoate la iveală ca model de Român creștin pe *Sava Brancoviciu*, cel bătut în piață pentru statornicia sa în credință. Cu cuvinte sfâșietoare ne descrie, cum desbinarea, lupta între noi pentru mici interese, și ura dintre frați pe la sfârșitul veacului al 17-lea, a avut urmarea, că unii dintre frații noștri au trecut la „Unire”. Despre aceasta distinsul profesor zice, că a fost „un pahar de dulceață versat într'o mare de amărăciuni”. Pe urmă scoate la iveală icoanele luminoase ale stărilor create, ca din nimic de Șaguna, pentru a dovedi în chip vrednic de admirație, că „fericitul Arhiepiscop mare și providențial bărbat al Românilor ortodoksi a fost”.

Înșiră rând pe rând unele dintre faptele săvârșite de Șaguna, precum e *restituirea metropoliei ortodoxe române, Statutul organic*, înființare de peste 600 de școli populare ș. a. După-ce ne arată rolul lui în cultură și politică, drept încheiere zice: „Ce a fost răsleț a adunat, ce a fost batjocorit a pus alături de alții, storcând respect, și ce a fost sêrac a îmbogățit cu roadele muncii sale!..”

În partea a doua a discursului ne dovedește că poporul român, respective biserica ortodoxă română, până acum nu a făcut de ajuns pentru eternizarea memoriei lui Șaguna. Stăruie îndeosebi pentru ridicarea unui monument.

Ear' partea din urmă a discursului, în care vorbitorul se adresează către preoțime, către învățătorime și tinerime, precum și rugăciunea frumoasă în care cu toată durerea stările actuale, și cu tot dorul zilelor mai bune, cere dela D-zeu *duch curățitor*, care să împrăștie ura, pisma și rătăciunile dintre noi, și să se sălășuiască între noi toți întrățirea, a stors lacrimi din ochii multora!

Oratorul a fost viu felicitat și aplaudat. Metropolitul s'a dus la densul, i-a strâns mâna spunându-i cuvinte măgulitoare, și după-ce Dr. Barcian i-a sărutat mâna, *Metropolitul l'a sărutat pe frunte*. Publicul cuprins de aceasta a izbucnit în aplauze șgomotoase! Asemenea l'a felicitat grațios pe orator și episcopul Popea ș. a. Și imediat după această mișcătoare scenă, corul intonează frumoasa compoziție: „*Fericiți sunt cei gonți pentru dreptate!*”

La început o melodie lină, pare că e vocea unui desperat „gonit pentru dreptate”,

cât îți sfâșie inima, dar' putere de viață îți dă apoi tonul bărbătesc din partea a doua, că totuși „*acea se vor bucura!*”

Cu acestea s'a sfârșit strălucitul „act festiv”. O parte a publicului se adună după acestea în frumoasa curte a hotelului „Împăratul Romanilor”, care în aceste zile era stăpânit și indusit de Români.

La Rășinari.

Marți dimineața la 4 ore elevii seminarului Andreian în rând câte doi, având în frunte steag negru au plecat pe jos la Rășinari. Au urmat apoi trăsuri nenumărate, ducând oaspeții veniți din depărtări, și pe Sibiieni.

Cu toate-că Sibiul are o mulțime mare de trăsuri, totuși mulți au fost siliți a-și procura căruțe de prin satele vecine!

La orele 9^{1/2} un corteg de trăsuri pleacă ducând prelații, cu asesori, protopopii și fruntașii mireni ai Românilor ortodoksi, între cari erau frații *Mocsonyiști*, Dr. *Mihu*, V. *Babeș*, ș. a. precum și nepotul fericitului arhiepiscop colonelul Șaguna domiciliat în România.

Stradele Rășinarului erau frumos împodobite cu brazi. La capătul comunei precum și la capătul străzii ce duce la „Biserica nouă” au fost tăcute *porți de triumf*.

Pe amândouă bisericile gr.-or. precum și la școală, la primărie și pe edificiul pompierilor sunt arborate steaguri negre.

Pe oaspeții sosiți îi primiau și încuierau membri reuniunii pompierilor, ear' cortegiul care aducea prelații a fost întâmpinat la prima poartă triumfală de către primarul local Dancăș cu un banderiu de peste 70 de călăreți!

La poarta a doua Excelenția Sa Metropolitul și P. S. episcopi sunt întâmpinați de către 8 preoți îmbrăcați în ornate bisericești.

După-ce părintele din Rășinari Emilian Cioran oferă sfta evanghelie Metropolitului spre sărutare, prin cuvinte alese îl bineventează.

E. S. Metropolitul mișcat de primirea ce i-s'a tăcut, răspunde mulțămînd.

Cortegiul pleacă, clopotele sună jalnic, biserică, una dintre cele mai spațioase și mai frumoase biserici din Ardeal, se umple îndată de lume!

În biserică, îmbrăcată în doliu, la mijloc era făcut un catafalac pe care erau așezate cununile. Amintesc la acest loc următoarele: cununa Diecesei Aradului, cu (pantlică neagră), a Consistorului arhiepiscopan (pantlică albă), a Familiei Mocsonyi cu inscripția: „Nemuritorului reînemeietor al bisericii naționale române”, a „Bisericii sft. Nicolae Brașov” (violetă), a „Reuniunii femeilor rom. din Brașov” (albă), a „Profesorilor din Brașov” (violetă), a „Reuniunii pentru ajutorarea veduvelor sêrace din Brașov” (albă), a „Învățătorilor Arhiepiscopani” cu inscripția: „Părintelui școlaii române, Marelui Andreiu”, a „Profesorilor și elevilor seminariali” (neagră), a „Primăriei comunale Rășinari”, a „Comitetului parochial gr.-or. din Rășinari” (tricolori), a „Românilor gr.-or. din Timișoara”, a „Parohiei gr.-or. din Beiuș” (galbenă), a „Comunei bisericești din Gusterița”, a „Reuniunii sodalilor din Sibiu”, și alte multe!

Ceremonialul parastasului oficiat de Metropolitul Episcop și alți 12 protopopi și preoți a fost sublim, înălțător de inimă.

Cântările au fost executate de „Reuniunea română de muzică din Sibiu” și de „Corul seminarial”. Noile compoziții funebrele anume: „Cela ce cu adâncul înțelepciunii”, „Cu adevărat deșertăciune sunt toate” și „Marea vieții”, sunt adânc pătrunse de simțeminte de evlavie și sfînțenie, și au fost din partea tuturor admirate.

Amintesc la acest loc, că „Reuniunii române de muzică” din Sibiu are să i-se muțumească în mare parte reușita splendidă a acestor sărbări. Onoare membrilor ei și îndeosebi fericitului conducător dl G. Dima.

După-ce cortegiul a eșit la mormântul marelui arhiepiscop, aflător la dreapta acestei biserici, mormânt ce era frumos împodobit cu plante din țeri calde, și după-ce s'a cântat aici de către „Corul seminarial funebral” sub conducerea dlui *Cunțan* vre-o câteva cântări, cortegiul s'a reîntors din nou în biserică.

Cuvântarea a fost rostită aici de către P. S. episcopul Meșian, care prin cuvinte alese

arată că un popor demn de un viitor mai bun trebuie să fie totdeauna mulțumitor și recunoscător oamenilor mari. Poporul nostru a dat și cu acest trist privilegiu dovadă că e vrednic de un viitor cu mult mai bun ca timpul de față.

Era deja trecut de 1/2 la 2 ore, când după luarea așa numitei „colivă” publicul se depărtează din biserică, spre a se întruni la „masa comună” în edificiul școlaii.

Îndată au fost ocupate patru sale mari ale școlaii, arangiate spre acest scop, unde s'a servit prânzul comun. Toastele se înțelege nu au lipsit. Cel mai însemnat a fost al dlui Dr. A. Mocsonyi, despre care altă-dată voiu reveni. Trei părți însă din public a trebuit să prânzască parte reîntorcându-se la Sibiu, parte prin hotelurile și casele ospitale a Rășinarului.

În strigăte entusiaste eșite din mii de piepturi, Ex. S. Metropolitul dimpreună cu episcopii și publicul adunat a părăsit apoi Rășinarul.

Cu acestea sărbările s'au sfârșit și cu bucurie trebuie să constat, că Românii ortodoksi au știut în mod vrednic sărbă memoria aceleia, care trimis a fost de D-zeu, ca națiunea română și biserica română ortodoxă să o ridice din iobăgie, și viitor Jalnic să-i creze!

D. Aldea.

Va sosi plinirea vremii!.

Sărbările dela Praga dau încă răsnet. Un ziar polon de frunte, „*Nova Reforma*”, luptând contra celor-ce tălmăcesc acel congres slav ca o străduință de-a sparge împărăția și spunând că dorul lor al tuturor e numai a ajunge să poată trăi ca egali, deopotrivă toți, în țară, nu numai Germanii și Maghiarii, — sfârșind cu Austria și trecând la Ungaria, zice: „*Mai curând ori mai târziu trebuie să ajungă vremea de a scăpa pe Slovaci, Croați, Sârbi și Români de sub jugul volniciei maghiare; asta n'au să o împedecă nici un fel de meșesuguri ori pehlivăni!*”

„Ungaria, ca stat, numai va câștiga prin aceasta, ear' Maghiarilor nu se va întempla altceva de cât că vor perde *pecetea despotismului* (volniciei) care e ținută acuma pe fruntea lor ca un semn d'al lui Cain!..”

„Dacă sărbările din Praga vor grăbi *soseirea aceluia timp*, asta va fi însemnătatea lor și va fi spre folosul imperiului întreg. Numai atunci, când atât în Austria cât și în Ungaria, toți locuitorii fără privire la naționalitate, vor fi îndestulăți în cererile lor naționale, când vor putea proclama în armonie deplină: imperiul suntem noi!, numai atunci se va putea vorbi despre datorințele către unitatea monarhiei, despre patriotismul monarhic, căci atunci va fi bine nu numai Nemților și Maghiarilor, dar' și Polonilor, Cehilor, Slovacilor, Românilor etc.

Aceasta se o *chibzuiesc toți aceia, cari întemeindu-și puterea pe fărâdelege și pe abusul de putere*, aruncă pietri de hulire asupra celor-ce au luat parte la sărbările din Praga!..”

Alungați pe înșelători!

— Păziți-vă roada câmpului! —

Harnica „*Reuniune rom. de agricultură din comitatul Sibiului*”, de care de-ar da D-zeu să ajungem a avea și noi și pretutindenea Români, în purtare sa de grije pentru *țărâmul român*, publică următoarele, asupra cărora atragem luarea aminte a cetitorilor noștri:

„Prin rescriptul seu dto 6 Maiu c pr. 3713, înaltul ministru r. u. de agricultură ne pune în vedere, că în unele ținuturi lucrează astfel de agenți și speculanți, cari *caută la casele lor pe economii mai mici*, și-aci folosindu-se de nepriceperea acestora, să țirguesc asupra recoltei (roadei ce o vor avea din câmp) pe care o cumpără înainte cu preț scăzut, din care preț plătesc o parte și iau dela proprietari cambii despre suma ce li-au plătit-o înainte, cum și despre suma prețului recoltei, asupra căreia s'au țirguit, și cer dela proprietarii mici astfel de acte (documente) cari, fiindcă aceștia nu le pricep, sunt în stare a aduce pe bietul proprietar la adevărată ruină.

Pentru a pune capăt acestor *înșelătorii*, înaltul ministru ne-a adresat recercarea, să atragem luarea aminte a economilor noștri asupra acestor oameni fără de suflet, și să-i rugăm, să ne aducă la cunoștință pe toți acei agenți, cari făcând asemenea negoț neiertat, acoper o nelegiuită cămătărie.

Potrivit §-lui 10 al art. de lege XXV. din 1883, la arătarea (descoperirea) comitetului administrativ, ministru r. u. de justiție, poate pune la cale din oficiu, cercetare în cauza de cămătărie.

Adresăm deci în interesul economilor, frățasca rugare către toți cărturarii noștri dela orașe și dela sate, cari dând peste asemenea agenți, să ni-i aducă la cunoștință, ca astfel să fim în stare de-a cere pedepsirea lor, sau prin judecătorii r., sau prin ministru de justiție.

Sibiu, 1/13 Iunie 1898.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășianu,
secretar.

TREBURI ORĂȘENEȘTI

Sedința dela 28 Iunie a reprezentanței orașului Orăștie.

Oficiali orășenești „neapți”!

Dl Dr. A. Muntean a interpelat pe dl primar, că:

a) drept e că *vicișpanul* când a fost de cea din urmă dată de-a vizitat magistratul, a aflat că *anumiți oficiali* (slujbași) orășenești sunt *neapți* (nu mai sunt în stare) de slujba ce o poartă?

Primarul răspunde că s'a introdus oarecare cercetare și s'a raportat la comitat. După ce va avea răspuns, va da lămurire.

Isprăvile plutirii dlui Binder.

Faptul că dl Binder, pădurar suprem în pensie, prin slobozirea unui număr mult prea mare de stângini de lemne pe apa ce vine dela Șibisel, a pricinuit mai ales d-sa înecarea de Vinerea trecută a hotarelor pe la Șibisel, Căstău, și a părții răsăritene a Orăștiei, — a îndemnat pe dl Dr. Muntean să caute puțin ce fel de gospodărie face dl Binder cu dreptul seu și aflând lucruri foarte neiertate, a interpelat pe dl primar în următorul fel:

b) are dl primar cunoștință că dl Binder a făcut la moara sa de măcinat o *izitură* la care nu are *îngăduință politică*, și că *aceia izitură e mai naltă ca partea orașului dela ulița Romoșelului în jos*, prin ce când ese apa peste izitură, înecă toată partea de oraș acolo? Incolo anul trecut când cu ruperea caselor Țiganilor prin apă din aceeași pricină, s'au făcut oare-cari pași, și tot nu se vede nici o îndreptare. Ce e pricina?

Primarul răspunde că *actele* (hârțiile) sunt demult la *vicișpanul comitatului*, și nu mai vine pe ele nici un răspuns! De aceea nu s'au putut lua alte măsuri de prevenire.

c) Știe dl primar că s'au dat din pădurea orășenească dlui Binder 760 fire de goron ca să întărească țermurul dinspre oraș al riului pe care el își plutește lemnele, și el în loc să le întrebuițeze aci spre a feri orașul de potopuri din pricina lemnelor lui, a folosit goronii la *întărituri pe hotarul Căstăului*? Cine i-a asemnat lemnele și cine a supravegheat folosirea lor? Asta e curată defraudare și interpelantul, va face dînsul arătarea criminală de nu-și vor face cei chemați datorință!

Primarul spune că va cerceta lucrul și va răspunde în ședința viitoare.

Socotilele orașului.

Socotilele orașului pe anii 1895 și 1896, venind să fie aprobate de reprezentanță, au iscat și ele o discuție mai lungă. S'a scos la iveală că în 1895, peste cele 36 000 fl. preliminate în budget, s'au mai cheltuit 33.000 pe deasupra, ear' în 1896 alte 20.000 fl. peste cele votate la staverirea budgetului, — ear' socoțiile peste tot s'au făcut pline de greșeli și neexactități, încât o comisie anume aleasă din reprezentanță a trebuit să lucreze 6 săptămâni până să facă ordine în socotile! Ceea-ce numai spre laudă nu le slugește celor dela oficiul de cassă a orașului!

Dnii L. Bercian, Carl Antoni, și alții, au arătat și osândit mult această chivernisire ușuratică, cered cu stăruință îndreptarea rēului

*

Pe locul joagărului erezilor lui Venczel Finger se va face un nou joagăr (frez). Să va exarēnda locul prin licitație. Domnii *Am-lacher*, N. *Trif* și *Sūkei* au fost exmiși ca comisie să studieze nițel cauza nainte de facerea pasilor mai departe.

*

Pompierilor, pentru iubileul lor de 25 ani, li-s'au votat 330 fl. dela oraș pentru cumpărare de lucruri trebuincioase.

Invitare de abonament.

Cu 1 Iulie st. v. invităm pe toți amicii și spriginitorii singurei foi române în acest mare comitat românesc, la nou abonament pe jumătatea a doua a anului de față, la

„Revista Orăștiei“.

Domnilor abonați cari ne resteați cu prețul pe jumătatea întâie, li se va opri foaia în curând.

Prețul de abonament la „Revista Orăștiei“ este:

Pe patru luni . . . 1 fl. — cr.
Pe jumătate de an 1 „ 50 „
Pe un an întreg . 3 „ — „

Pentru a înlesni trimeterea prețului de abonament, alăturăm la numărul de față mandate postale.

NOUȚĂȚI

Promovare. Dl Valer Laslo fiul dlui propop Laslo din Cluj, a fost promovat de Dr. în medicină în 25 Iunie n. a. c. — Felicităm pe tânărul Doctor!

Mare foc în Orăștie. O familie întreagă arsă de vie! Mercuri spre Joi noaptea (29 spre 30 Iunie), la miezul nopții earăși alarmă de foc a deșteptat cu spaimă din somn pe locuitorii Orăștiei. Era un foc de tot mare: trei case (Nrii 36, 38 și 40) spre stradă în drumul țerii, erau acoperite de o mare de flăcări, asemenea 2—3 edificii în fundul curțiilor. Coperite cu șindilă, vechi și pârлите de soare peste zi, tocul le-a incins așa de repede că a fost peste puțină se se mai apropie cineva de ele sau se umble printre ele, totul ce se putea face era: să se apere alte edificii primejdite. Pompierii sosiți târziu și cu lipsă de pompe (fiind date în reparat.) n'au mai putut mântui nimic în curțile cuprinse de foc. În două ore totul a fost prefăcut în cenușă. În Curtea casei Nr. 36 ședea mășarul H. Nemeșek, cel care în noaptea de 21 spre 22 Maiu a ars în strada Mănăstirei! Umpluse curtea de scânduri în formă de rug, puse spre uscare. Scândurile densului au luat foc. Se crede că un răuvoitor i-l'a pus acum de nou. Într-o clipă curtea a fost umplută de flăcări cât de prin case abia a mai putut fugi locuitorii speriați. Casele din amândouă laturile curții, precum și cea din fund aprinse ardeau din trei laturi împrejurul curții, ear' în mijloc cele 2 vagoane de scânduri! Era ceva grozav.

Dar' aproape de orele 2, un cuvânt fioros începă să se dea din gură în gură: că pe unul dintre locuitori, cel din fundul curții, cu Nr. 26, nu l'a văzut nimenea și e temere că a ars în casă. Au început a stinge prin curte vatra de jar spre a se apropia de casa din fund. Și, priveliște feroasă a așteptat pe cercetători: Tatăl familiei, strungarul Holtrich venit abia de-o lună dela Brașov la Orăștie, cu femeea sa tineră și trei copii sub 11 ani, foarte drăguțe, erau zăcând jos în o odăiță mică, arși, prefăcuți mare parte în scrum!

Un murmur de durere și milă a cuprins pe toți și sinistrul focului apărea fiecăruia întreit de fioros prin această jertfă de cinci vieți ce și-a luat!

În ziua următoare, Joi, s'a făcut repede o colecție pentru înmormântarea nenorocitei familii, streină și s'eracă; s'au strins deloc peste 50 fl. și după amezai au fost duși în 3 sicriuri pe 3 cară la mormânt. Deși necunoscuți, aproape tot orașul i-a petrecut la groapă plângând pe urma lor și coperindu-le cosciugurile cu cununi de flori.

Acesta e al cincilea foc în Orăștie din toamna trecută până acum!

Jertfele potopului de Vineri. O știre înfiorătoare ni-se împărtășește despre ce s'a întâmplat la Almașul-mare. Din trei ruperi de nor întemplate pe înălțimile de dealuri din jurul comunei Almașul-mare, a eșit valea mare în măsură îngrozitoare. Preotul bătrân Onea dimpreună cu fiul d-sale preotul Onea cel tinăr și cu vre-o 7 oameni, erau la ceva lucru în o piua de ulei în marginea vălii: De-odată o apă cât o mare i-a apucat din toate părțile! Cercat'au bieții oameni să scape, să se fie de câte ceva, dar' apa turbată i-a luat cu atâta putere, că li-a fost peste puțină se se mântue: i-a luat, și afară de preotul cel tinăr Onea, care urcându-se grabnic pe „ursoaie“ a scăpat, pe ceilalți i-a dus pe toți și i-a isbit de maluri și de petri și i-a omorât! Au fost găsiți în ziua următoare departe de vale în jos înglodați, îngropați pe jumătate în nisip. Duminecă au fost înmormențați în mijlocul unei sfâșietoare jăluire și dureri și

plâns a poporului din Almaș și din satele vecine, care s'au adunat auzind de feroasa întâmplare.

Tot atunci, de prin aceleași părți au fost duse o mulțime de vite, ce au fost asemenea găsite departe omorite și înglodate; între altele o păreche de boi prinși în jug și apucați de potop de pe drum!

Spaimea și durerea poporului e mare, tot așa de mare ca paguba lui!

Selișteni pedepsiți pentru tricolar. În 20 Iunie a fost judecata alor 9 Selișteni pentru purtarea tricolarului român de 3/15 Maiu. Țeranii, mai ales tineri, din brava comună, s'au purtat plini de mândrie: chiar în fața judecătorului s'au dus împodobiți cu breveri tricolar! De era numai unul, judele poate pune pe vre-un părcălab se-i iee brêul, dar' fiind o ceată întreagă, a strîmbat numai din nas și nu s'a atins de ceata de voinici, că va fi gândit că și ei chiar asta o așteaptă... I-a osândit pe 9 inși la câte 4 fl. pedeapsă în bani ori o zi închisoare, pentru-că la 3/15 Maiu au pus un steag tricolar pe șopronul din piață și au umblat și ei în chip demonstrativ cu tricolar. La aceasta osândiții au răspuns: „Facem închisoare!“ spune Tribuna Poporului.

Fie lăudați bravii Români!

Pagube grozave într'o singură oră! Vinerea trecută în 24 Iunie n. a fost pentru multe locuri din comitatul nostru, o curată revărsare a mâniei cerului. După amiază pe la 4, nori negri, ca de cerneală, se îngământău tot mai tare pe cer, înaintând dinspre apus spre răsărit, și de-odată o furtună grozavă, cu ruperi de nori, vânturi și grindină, s'a deslănțuit asupra pământului, și deși n'a ținut nici o oră, ea a pricinuit hotarelor pagube uriașe, prin apele ne mai pomenit de mari și furioase ce a scos!

Pe munții Sibișelului, de pildă, fiecare păruaș prefăcându-se în vale și toate coastele lor coperindu-se de valuri de ape năvălitoare în jos, valea Sibișelului a crescut așa de mare, că a rupt greblele și a luat cu sine mii de stângini de lemne ce erau adunate pe ea și pe țermii ei. Se zice că a dus în Murăș ca la 2000 de stângini, ear' cu o altă mulțime a înecat valea în apropierea Orăștiei, făcându-o se se reverse peste partea răsăriteană a orașului, înecând grădini și câmpi și făcând foarte mari pagube locuitorilor din acele părți, dar' mai mari comunelor Sibișel și Căstău!

Valea Geoagiului, formată de apa ce vine prin comunele Poiana, Almaș, Balșa, Mada, împreună cu cea de prin Nădăștie, Glod, Bozeș, — a eșit cum nu se știe se mai fie eșit vre-odată. Geoagiul, din susul căruia aceste ape se împreună și trec prin el, a fost foarte păgubit: hotarele nimicite de povoiul însuși, ear' în comună apa a intrat în case și în biserici până la înălțime de-un brêu de om, au rupt umplutura dela capătul dinspre Murăș la podul nou și mare din comună, a dus vre-o 4 boi și mai mulți porci și alte vite, apoi buți și lemne din edificii dărimate, și altele și altele! Paguba nu se poate prețui! Singură școala de agricultură a Kulturregyletului are, precum se spune, pagubă de cel puțin 10.000 fl!

Din Merișor (în părțile Petrosenilor) ni-se scrie despre această zi și oră de zbiciu a lui D-zeu, următoarele:

Ploaie, vânt, fulgere, tunete, peatră, apoi ape groaznice cum nu s'au mai pomenit s'au descărcat asupra comunei Merișor și a celor din jur, în ziua de 24 Iunie după amezai. Fănațe, ogoare cu cucuruz, cu grumpene, cânepă, cânechii, toate au fost nimicite, încât nu poți să ieși afară de mila poporului, care plânge și suspină, văzându-și nimicită toată osteneala, și aducându-și aminte de lipsa ce are se-l'ajungă în bucate! S'au înecat două mori de măcinat de făină, și firezul de tăiat scânduri al dlui preot Saturn. Pagubele nu se pot spune atât sânt de mari. Singură paguba preotului Saturn se urcă la 2000 fl. și dacă nu va primi ceva ajutor dela inimi bune, acest harnic preot e rămas s'erac pe veci, — cu toate-că pe Jiu era unul dintre proeții care prin sirguință mare ajunsese la bunăstare frumoasă. D-zeu cu ajutorul seu se mângăie și pe Merișoreni inundați.

La Băița, Ormîndea, Crăciunești, Hărțegani, Chișcădaga, Buruiene, etc. aceleași pagube grozave: apa a adus val de petri de dealuri, și-a potopit și-a nomolit tot, că poporul e s'erac pe ani de zile!

Dar' și incolo în țară, în Ungaria comitate întregi, vre-o 7 au fost nimicite de tot zilele acestea prin grădina grozavă, ear' alte vre-o 10 comitate bătute numai în parte.

În Pesta Mercuria trecută așa a bătut piatra, că se putea aduna de pe stradă cu lopata!

Examele la școala industrială din loo s'au ținut Dumineca trecută, în 26 Iunie n. Între cei-ce au fost premiați pentru lucrurile expuse, au fost o mare parte Români.

OGLINDA

VIETII PUBLICE MAGHIARE

„Vieța noastră publică (maghiară) e plină, în oficii, în comitate, în dietă, cu astfel de oameni (ca scăpăatul Festetic fostul ministru). Toți aceștia ajută a duce la sapă de lemn Ungaria... „Bud. Hirl.“

(Urmare.)

Orașul tâlharilor!..

Noi n'am fi îndrăsnit nici-odată se-i zicem așa celor dintăiu oraș din Ungaria, „hainei de sərbătoare“ a Ungurilor Budapestei, dar' așa îi zice o foaie maghiară din inșiși Budapesta, anume „Magyar Hirlap“ într'un număr mai nou al seui. Și îi zice Pestei orașul tâlharilor, cătrănită de câte hoții și mișelii vede că es la iveală din vieța floarei nației ce îl locuește! Și într'un răsufu înșiră următoarele crime eșite la iveală poate în o singură zi și numai în „capitală“:

Toth Kálmán, așadar „patriot“ cu nume cu tot, era oficial la postă. Cum se vede că i-se părea prea puțin lucru se trăiască modest, cinstit, cu plata destul de bună ce o avea. Și că pe la postă umblă mulți bani, încât e o prostie se-i lași se-ți treacă prin mâni și tu se n'ai se risipești pe toate mișelile cât vrei, — a început domnișorul se desfacă la scrisori cu bani, sosite pentru băncile din Budapesta. Suma totală ce a șterpelit'o așa de prin scrisori e de 86.000 fl or cr.! După aceea patriotul a perit din oraș, împreună cu soția și cu doi băeți ai sei, cu trei zile nainte de a fi descoperită pungășia! A fost însă prins și arestat în Brema, unde ajunsese în drumul ce-l'incepuse cătră — America!

Alta. Sâmbăta trecută s'a împușcat Ballassa Ferencz tot „patriot cu inimă și cu nume cu tot, fost cassier dela „Banca maghiară de industrie și comerț“. Făcându-se îndată o cercetare a socotelilor băncii, s'a aflat că lipsesc 29.000 fl. De frica pedepsei ce l'ar fi ajuns, și-a tras glonțul.

Dar' ca se adeverească numirea de oraș al tâlharilor, „Magyar Hirlap“ mai povestește 3 întâmplări din o singură zi, Vineri în 25 Iunie în Pesta: O femeie bătrână se dusesse în cimiter se plângă pe mormântul fiului seu iubit: a fost însă aflată omorită și ea pe mormânt cu cuțite și buzunarele dela haine tăiate, sēmă că a fost jefuită; — tot atunci un domn bine îmbrăcat a fost atacat în mijlocul celei mai mari uliți din Pesta de doi tâlhari; — Un al treilea domn aducea bani dela postă pentru o fabrică: a fost ziua la amezai atacat de doi inși într'o uliță, trântit de pământ, luându-i banii și ciasornicul de aur!

Adecă curat ca 'n codrul!

Știri literare.

Psalmii traduși din original. O carte de mare valoare a apărut de sub tipar: „Cartea Psalmilor“, traducere și tălcuire făcută după textul masoretic, de Isidor cav. de Onciul, profesor p. o. de studiul biblic al Testamentului Vechiu la facultatea teologică ortodoxă or. a universității din Cernăuți, redactată după moartea autorului de prof. Dr. Emilian Voitschi. Editura erezilor. Prețul cinci cor. Aceasta este întâia traducere a psalmilor în limba română după textul original. În introducerea cărții autorul tractează despre psalmi în genere, trecând apoi la fiecare psalm în special, traducându-l și tălmăcindu-l într'un mod critic și științific, în potrivire cu învățătura bisericii răsăritene.

„1848 în România“, este titlul unei broșuri de 134 pagine eșită de sub teasc la București din privilegiul sərbărilor iubilare de 50 de ani dela revoluția din 1848, sərbări ce au avut loc în zilele de 11/23 Iunie în capitala română și în alte orașe din țară. Broșura cuprinde o schițare istorică a întâmplărilor dela 1848 și a stărilor cari au silit poporul se se ridice pentru a cere schimbarea lor. E foarte de interes.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul I. S. în M. Ne doare inima de nenorocirea ce v'a ajuns și de acolo. Dar încotro se te poți îndrepta pentru ajutor, când eată peste tot locul aceeași nenorocire a isbit pe toți? Dela cine se poți nădăjdui? În R. încă n'am ști la cine se ve îndreptăm.

Dela Societatea de teatru.

Eată în cele următoare, raportul cetit în adunarea generală dela Hațeg a societății de teatru, despre lucrarea comitetului ei în anul trecut.

Il recomandăm luării aminte a cetitorilor nostri, căci ne arată ce mult ține acel comitet harnic și plin de dor pentru scopul ce-l urmărește, ca se împlinescă toate cu ce se însărcinează. Dăm raportul icî-colea cu mici popularisări a limbii.

El sună:

Raportul Comitetului

Societății pentru crearea unui fond de teatru național român, cătră adunarea generală ținută în 24 Maiu (5 Iunie) și 25 Maiu (6 Iunie) 1898 în orașul Hațeg.

Onorată Adunare generală,

La marea adunare generală a societății noastre din anul trecut, unde bravii Români din Orăștie și-au dovedit cu atâta căldură și vrednicie simțimintele lor inspirate de nețermurită iubire pentru cultura noastră națională, comitetul d-voastre dimpreună cu întreaga adunare cu nespusă bucurie a primit invitarea fraților nostri Români din Hațeg, ca adunarea generală din ăstan a societății pentru crearea unui fond de teatru național român, se o ținem în acest românesc opid al Hațegului. Cu nespusă bucurie am primit această invitare, căci tradiția strămoșască a acestor romantice dealuri și văi, ne asigura de mai nainte, că aici glasul nostru nu va răsuna în pustie, ne asigura mai de nainte, că de aici societatea noastră va ieși întârită cu noue puteri și steagul culturii naționale românești după această adunare va fâlfa tot mai mândru înălțat de adierea însufleșirii sorbite din amintirea gloriosului trecut. Cu bucurie și cu încredere ne apropiem deci azi de d-voastră și cerându-vă iertare pentru puținătatea isprăvilor noastre ve rugăm se dați binevoitoare ascultare acestui raport.

Onorată Adunare generală,

Ca întotdeauna, astfel și în anul trecut, grija de căpetenie a comitetului d-voastre a fost, se facă destul acelor îndatoriri, pe cari le impun comitetului chiar statutele societății. În legătură cu aceasta, comitetul s'a nisuit se îndeplinească toate acele hotăriri, cari în vederea înaintării societății noastre i-s'au recomandat din partea adunării generale din urmă.

Pentru a îndeplini toate acestea, comitetul d-voastre, în decursul anului trecut, a ținut 7 ședințe.

Indatorat prin §. 4 al statutelor noastre, cu deosebire de a eloca banii incasați la un loc sigur pentru fructificare și de a purta registre despre ținerea în evidență a membrilor și a altor contribuitoari, comitetul d-voastre a îndeplinit întocmai aceste îndatoriri. Banii societății noastre sunt elocați la locuri sigure cu o fructificare cât se poate de rentabilă. Despre această elocare a averii noastre, cât și în genere despre starea financiară a societății, vi-se așterne un raport special din partea cassarului nostru.

Un singur lucru trebuie se-l' relevăm la acest loc, în chestiunea averii societății. La adunarea generală dela Orăștie adecă, deși nu în ședință publică, dar' în sfătuirile comisiunilor, s'a îndatorat comitetul d-voastre, ca se studieze întrebarea, dacă nu cumva banii societății, cari astăzi în cea mai mare parte sunt elocați în hărții de valoare d'ale statului român, s'ar putea pune pe la băncile noastre românești din patrie cel puțin cu aceeași rentabilitate, ca și în chipul de până acum? Ne simțim datori deci cu acest privilegiu a da seamă onoratalui public român și despre această treabă, ne simțim datori cu deosebire față de marea bunăvointă a Românilor Orăștieni pentru Societatea noastră.

Comitetul d-voastre s'a ocupat serios de această afacere și era aproape chiar de îndeplinirea ei, când în urma unei constelațiuni favorabile financiare în România, hărțile de valoare, în cari snt băgați banii societății, au început se arate o creștere într'una a prețului, și astfel la sfatul cassarului nostru, care, cum se știe, este un bărbat priceput în ale treburilor financiare, comitetul deocamdată s'a reținut dela planul seu și a hotărît se aștepte ajungerea unui maxim în valoarea hărților, ca în chipul acesta, prin vnzarea lor, se poată realiza un câștig cât mai mare în folosul societății noastre.

Credem, că astfel am lucrat spre mulțumirea tuturor, cărora le zace la inimă înaintarea materială cât mai îmbucurătoare a Societății noastre.

Încât privește ținerea în evidență a membrilor Societății, Societatea astăzi are Cărțile-aur, în care se introduc cu cea mai mare punctualitate toți membrii fondatori, cei pe vieță și cei ordinari ai Societății noastre, după-cum ori-și-cine se poate încredința din cărțile puse și cu această dată la vederea onoratei adunări a d-voastre.

În raportul nostru către adunarea generală dela Orăștie, am zis în privința aceasta, că la membrii fondatori introduși în registrul respectiv, comitetul are de gând să adauge la numele lor și o scurtă biografie (schitare a vieții lor) ca răsplătă binemeritată pentru dînșii și material pentru istoria viitoare a culturii neamului nostru. Comitetul în ședința I. a sa din anul acum trecut sub p. 4, a însărcinat pe secretarul Societății să ceară datele biografice de lipsă dela membrii fondatori ori, dacă nu sunt în viață, să-și căștige pe altă cale aceste informațiuni. Secretarul a purces întocmai și Societatea astăzi are materialul recerut pentru biografia a 16 membri fondatori. Datorința comitetului următor va fi pe deoparte să întocmească biografiile acestora, pe de altă parte să urmeze a procura datele de lipsă și pentru biografiile celorlalți membri fondatori ai Societății. Datele biografice câștigate până aci, asemenea sunt alăturate la acest raport al nostru.

Statutele Societății noastre în §. 12 îndatorează comitetul, ca »unde va afla de lipsă, să formeze din membrii fondatori ori ordinari ai Societății, comitete filiale pentru înaintarea scopului Societății«. Lucrul acesta a fost adeseori recomandat din partea mai multor adunări generale. Sunt însă foarte multe greutăți în privința aceasta și astfel comitetul crede, că deocamdată neputându-se îndeplini §. 12 al statutelor, treaba să fie aminată pentru împregiurări mai priincioase, rămânând însă, ca viitorul comitet să țină afacerea în evidență.

Potrivit cu hotărârile adunării generale dela Blaj din anul 1879, membrilor fondatori dl. Ioan Mihu în Orăștie, institutul „Ardeleana” în Orăștie, Teodor Papp, avocat în Baia-de-Criș, Ioan Mihail, proprietar în Orăștie, precum și membrilor ordinari pe viață Dr. Aurel Munteanu, avocat în Orăștie și „Societatea română de lectură” din Orăștie, li-s-au trimis »Diplomele» prescise.

Prin pregătirea, convocarea și ținerea adunării generale de față, comitetul d-voastre a îndeplinit cele cerute prin §. 7 al statutelor Societății, care prescrie, că în fiecare an să se țină o adunare generală.

Astfel comitetul d-voastre a satisfăcut pe deplin tuturor acelor îndatoriri, pe cari le impun comitetului chiar statutele Societății.

Rămâne acum să ne dăm seamă despre chipul, cum comitetul d-voastre a îndeplinit hotărârile adunării generale din urmă.

În vederea acestui obligământ al seu, comitetul înainte de toate a înscris în cărțile respective pe toți membrii fondatori, pe viață și ordinari, cari s-au făcut membri ai Societății în decursul anului 1897/8 atât înainte adunării generale dela Orăștie, cât și cu ocaziunea acelei prea frumoase adunări.

În ședința II. sub p. b, al. 2 adunarea generală dela Orăștie a hotărât, ca »Biblioteca teatrală să se efectuească conform proiectului comitetului și după învoelile și modalitățile precisate în raportul comitetului«. Pe temeiul acestei hotărâri, vicepreședintele Societății noastre dl. Virgil Onițiu, în numele comitetului a încheiat învoială cu librăria-editoare Nicolae S. Ciurcu din Brașov și în decursul anului trecut au și apărut deja 4 broșuri din »Biblioteca teatrală« edată de Societatea pentru crearea unui fond de teatru român. (Anunțate și de noi. Red. »R. O.«)

Afară de aceasta însă comitetul mai are un material bogat în această materie, și astfel urmarea acestei biblioteci de mult dorită este pe deplin asigurată. Suntem pe deplin încredințați, că Biblioteca teatrală va ușura puțința de a se da reprezentațiuni teatrale printre Români, și astfel va deprinde tot mai mult publicul nostru cu arta teatrală. Deștep-tarea acestui interes pentru teatru, de bună seamă va naște un nou avânt și pentru societatea noastră.

Tot în ședința a II-a p. 7 al. 2. adunarea generală dela Orăștie a hotărât, ca »pe viitor să se editeze în fiecare an după adunarea generală un Anuar, care să conțină pe lângă rapoartele comitetului, procese verbale ale adunării generale, cuvântul de deschidere al președintelui, eventualele disertațiuni, și alte chestiuni mai momentuoase și Anuarul să se trimită gratuit tuturor membrilor fondatori, pe viață și ordinari«.

Comitetul d-voastre a îndeplinit și aceasta îndatorire. Luând însă în desbatere mai specială îndeplinirea acestei hotărâri, comitetul a prins convingerea, că mai bine va răspunde dorințelor acelor, cari au adus hotărârea, dacă de astă-dată va da publicității tot materialul, care se referă la activitatea societății, începând cu adunarea generală dela Brașov ținută în toamna anului 1895. Astfel de astă-dată Anuarul de sub întrebare a eșit mai voluminos, decât ar fi dorit poate comitetul pentru cuvinte de economie. Credem însă, că am împlinit prin aceasta o dorință a tuturor membrilor societății și ne place a nădăjdui, că onorata adunare generală va aproba purcederea noastră cu atât mai vârtos, că Anua-

rul din chestiune a putut astfel să publice și istoricul societății noastre, din condeiul celui mai competent, al președintelui nostru, dl. Iosif Vulcan. Anuarul s'a trimis gratuit tuturor membrilor fondatori, pe viață și ordinari.

În legătură cu această lucrare a noastră însă, comitetul a crezut că trebuie să abstea dela îndeplinirea hotărârii adunării generale dela Brașov, care zicea, ca »pe viitor comitetul să publice în fiecare an în mici broșuri raportul despre activitatea sa, împreună cu conșpectul membrilor și socotelile. Broșurile acestea vor avea a se împărți între membri înainte de adunarea generală«.

Deoarece în urma hotărârii dela adunarea din Orăștie, aceleași lucruri ar trebui publicate încă odată după fiecare adunare generală în Anuar, am văzut că facem în interesul material al societății noastre, dacă cruțăm tipărirea lor și înainte de adunare.

Adunarea generală dela Orăștie a arătat printr'un conșlus al seu dorința, ca comitetul societății, încât li va fi cu puțință, să ia în-treg parte la adunările generale ale societății. Și în privința aceasta comitetul d-voastre a făcut tot, ce a fost cu puțință dar, durere, vicepreședintele societății dl. Virgil Onițiu și membrul din comitet dl. George Dima, au fost împedezați prin casuri de boală, și dl. Coriolan Brediceanu prin afaceri, de a veni la această adunare. Tot astfel a fost împedeat de a veni aci și cassarul societății, dl. Valeriu Bologa.

În sfârșit cu bucurie anunțăm, că după adunarea generală dela Orăștie, dnii Petru Truța, avocat în Arad, și dl. George Șerban, proprietar în Brașov, solvind taxa de 50 fl., s-au făcut membri ordinari pe viață ai societății noastre. Acestor dni li-s-au și trimis apoi diplomele respective.

În decursul anului 1898 s-au făcut membri ordinari ai societății până la această adunare generală, 48 de domni, cari se află deocamdată induși în protocolul comitetului, având să fie înșcriși apoi dimpreună cu membri câștigați la această adunare generală în registrele respective.

Societatea are un singur restanțier, despre care comitetul își ia voe a face o specială propunere la comisiunea respectivă.

Astfel, onorată adunare generală, credem, că am împlinit cu acurateță și ce ni-s'a impus prin hotărârile ultimei adunări generale a societății noastre.

Rămâne deci pentru viitor, ca acel nou comitet, care va întruni încrederea d-voastre pentru noul period de trei ani, să urmeze modesta lucrare începută de noi la Brașov. Noi ne-am făcut datoria după cea mai bună conștință a noastră, dar' cu puteri mai slabe poate, decum ar fi fost dorul nostru. Să primiți cu bună-tate, ce v'am putut da cu iubire pentru cultura noastră națională, și să ne iertați dacă nu ni-s'a dat a face mai mult!

Mulțumindu-vă pentru încrederea de până acum, vă rugăm să binevoiți a da comitetului absolut pentru lucrarea sa până în ziua prezentei adunări generale.

Din ședința comitetului ținută în 11 Maiu 1898 la Brașov.

Iosif Vulcan,
președinte.

Vasile Goldiș,
secretar.

Mulțumită publică.

La maiialul elevilor dela școala confesională gr.-or. din Zlatna, ținut la 17/29 Maiu a. c., au încurs cu totul 118 fl. 45 cr., din care sumă detragându-se spesele de 78 fl. 88 cr., a rămas un venit curat de 39 fl. 57 cr.

Suprasolviri și oferte marinimoase au încurs dela următorii dni: Petru Popoviciu, protopop în Abrud 3 fl. 35 cr., Ioan Paul 1 fl., Danil Crișan, inv. în Valea-Dosului 1 fl., M. Moșkovits 1 fl., Ioan Olariu 50 cr., Ioan Moldovan, paroch în Pêtrîngeni 1 fl., Iuliu Erdélyi din Alba-Iulia 50 cr., Emanuil Beșa, paroch 1 fl., Adam Demian, contabil 50 cr., Constantin C. Irimia, sub. not. 1 fl. 50 cr., I. Anghal 1 fl., Iuliu M. Montani 50 cr., Nicolae Paul 50 cr., Petru Pêtrîngeni, subprimar 1 fl., Amfilofie Giurca, not. cerc. în Feneș 1 fl., Petru P. Roșca, not. dipl. 50 cr., Traian Radu, not. subst. în Feneș 1 fl., Iuliu V. Albini, not. cerc. 1 fl., George Vișa 2 fl., d-na Florentina Popescu 50 cr., Corpade Rusan 50 cr., Ioan Codru 50 cr., Petru Căndea 1 fl. 50 cr., I. Goldberger 50 cr., I. Csiky, protopop rom.-cat. 50 cr., G. Oelberg 50 cr., I. Ferenczy, paroch reform. 50 cr., I. Csányky 1 fl., M. Schwarcz 50 cr., Dr. Szontágh, medic 1 fl., G. Álexy 50 cr., I. Gombár 2 fl., I. Lőzing 1 fl., Petru Onea, inv. în Almașul-mare 10 cr., Iosif Magda, paroch în Feneș 1 fl., Ioan Ursa, paroch în Metieș 1 fl., I. Gáll 50 cr., V. Knópp 50 cr., Ioan Vasile, not. dipl. în Metieș 50 cr., Dr. Vasile Fodor, adv. în Abrud 5 fl., Dr. Laurențiu Pop, adv. în Abrud 2 fl., Aurel

Bogdan, șef de gară în Metieș 50 cr., Ilie Dumitrean, not. cerc. în Metieș 50 cr., L. Pongrátz 50 cr., I. Pongrátz din Cluj 50 cr., I. Nagy din Cluj 50 cr., Fodor Mihail din Almașul-mare 50 cr., Nicolae Cristea, paroch în Pêtrîngeni 1 fl., d-na Victor Barițiu din Abrud 50 cr., I. Sláfkovits, primar 1 fl., George Lascu, primar în Ampoița 1 fl., L. Pósch 1 fl. 50 cr., K. Volf 50 cr.

Primească marinimoșii contribuitori pentru binevoitorul sprigin moral și material ce ni-l-au oferit, sincerile mulțumite.

Zlatna, la 27 Maiu v. 1898.

Ludovic Giurca,
invetător.

Mulțumită publică.

În ajun de 3/15 Maiu s'a arangiat în Băița o petrecere împreună cu concert, teatru și joc, al cărei venit curat fusese destinat pentru biblioteca școlară, însă în urma unei sfătuirii

a comitetului arangiator, s'a destinat pentru Convictul gimnastului din Brad. Prin aceasta venim a încunoștiința On. public interesat, că venitul întreg a fost de 69 fl. ear' spesele 64 fl., rămânând astfel un venit curat de 5 fl. care s'a predat părintelui George Drăgan spre a fi trimiși gimnastului.

Suprasolviri benevole au încurs dela următorii d-nii: I. Weis din Viena 1 fl., Venator, dir. 1 fl., Hopp, inspector 1 fl., Vanc, inspector 1 fl., George Moldovan 1 fl., Petru Turuc 1 fl., N. Deac 1 fl., din Băița, și dela dl. Czitron din Fizești 1 fl.

Primească stimații solvitori călduroase mulțumite.

Băița, Iunie 1898.

În numele comitetului arangiator.

Nicolae Igna,
invetător.

Pentru redacție responsabil: Petru P. Barițiu.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000. (293) 15—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5½, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde marfuri și produse;
- 5) arăndeaza și exarăndeaza realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1898.

Directiunea.

In atențiunea economilor!

Din cauza grindinei ce a bân-tuit în unele comune din giur, îmi stă la dispoziție mașina de îmblătit cu vapor și roș onor. comune, cari doresc a îmblăti cu astfel de mașini, a se adresa la subsemnatul în timpul cel mai scurt.

Sistemul cunoscut bun și ☆ ☆
☆ ☆ serviciul solid se garantează.

Cu toată stima

Ioan I. Vulcu
în Orăștie.